

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 9. avgusta 1876.

O b s e g: Koliko je sadno drevó vredno? — Nekaj, kar naši kmetje večidel ne vedó. (Kon.) — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dalje.) — Gospodarska novica. — Gospodarska skušnja. — Postava in službeno navodilo za c. kr. žandarstvo v našem cesarstvu. — Mnogovrstne novice. — Kranjica med Turki. — Mati ga izdá. (Dalje.) — Glasi o zadevah Turškega boja. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Koliko je sadno drevó vredno?

Umen gospodar iz Českega piše o tem vprašanji tako-le:

10 let v svoje gospodarske bukve zapisujem doneske enega najlepših sadnih dreves, ki jih imam v svojem majhnem vrtu. To drevó je močna in zdrava hruška, cepljena z „Liegelnovo zimsko maslenko“ (Liegel's Winterbutterbirne). Donesla je hrušek

1865. leta 1 vagan prodanih po 2 gold. — 2 gold.
1866. leta 17 vaganov po 3 gold. 25 kr. — 55 gold. 25 kr.

1867. leta 5 vaganov po 1 gold. — 5 gold.
1868. leta 14 vaganov po 2 gold. 25 kr. — 31 gold. 50 krajc.

1869. leta 8 vaganov po 2 gold. — 16 gold.
1870. leta 12 vaganov po 2 gold. 20 kr. — 26 gold. 40 krajc.

1871. leta 1½ vagana po 6 gold. — 9 gold.
1872. leta 18 vaganov po 3 gold. 75 kr. — 67 gold. 50 kr.

1873. leta 3 vagane po 5 gold. 75 kr. — 17 gold. 25 kr.

1874. leta 8 vaganov po 4 gold. — 32 gold.

Skupni donesek 261 gold. 90 kr.

Ako se temu znesku odbijejo stroški za gnojenje in gleštanje drevesa in za prodaj sadja z 20 gold., se more vsakoletni donesek počez računati na več kot 24 gold. Res, da so le nekatera žlahna drevesa, ki donašajo v krajih, ki so za prodaj sadja ugodni, toliko dobička; al če tudi so pri drugih drevesih pridelki manjši in stroški oskrbovanja nekoliko večji, gotovo je vendar, da se reja dobrega sadja dobro izplačuje.

Nekaj, kar naši kmetje večidel ne vedó.

Po spisu župnika Fišerja.

(Konec.)

Drugače pa, kakor z gozdnim drevjem, ki se samo po sebi zaseja, se godí z rastlinami, ki jih kmetovalci sami sejejo ali sadijo na polji, od katerega vsako leto pričakujejo obilih in dobrih pridelkov.

Čem bogateja je žetev na polji, temveč povžije žito ali kar si bodi tistih redivnih stvari, ki jih zemlja ima na njivah. S pridelanim žitom in družimi pridelki

pelje kmetovalec zemlji vzete živeže domú, le celó malo jih ostane še v strni in njenih koreninah. — Največ živeža iz zemlje povžijejo pa žita, sladkorna pesa in nekatere kupčijske rastline, sladkorna pesa pa celó skor še polovico več, kakor žito, vzame zemlji rastlinskega živeža.

Visokoučeni in skušeni Liebig zato po pravici stokrat in stokrat povdarja, da moramo po eni ali več žetvah vzete redivne stvari zemlji zopet popolnoma povrniti, ako hočemo, da njiva ostane rodovitna. Če pa hočemo rodovitnost njeno še bolj povekšati, treba, da jej še več povrnemo, kakor smo jej vzeli.

Če zemlji ne povrnemo popolnoma tega, kar smo jej vzeli, uboža reva in rastlinam ne more dajati potrebnega živeža. Čedalje manj ima redivne moči, ako nič ali če premalo gnojimo; pridelka bode vsako leto manj in nazadnje tako malo, da se ne izplačajo niti delo niti drugi stroški, ki jih imamo z obdelovanjem poljá.

Žalostna priča temu nam je Amerika, kjer naseljenci poljá niso celó nič ali le prav malo gnojili, misleč, da po požganem prvotnem gozdu bo zemlja jako bogata redivnih stvari za vsejane rastline. Izprva bilo je to res tako; al komaj je preteklo 50 let, ni na onih zemljiščih bilo skoro nobenega pridelka več, in naseljenci bili so primorani iskati si novih zemljišč, katerih v mnogih in velikanskih prvotnih gozdih severne Amerike ni težko dobiti.

Pa tudi pri nas v Evropi imamo take skušnje ondi, kjer z gnojem ne povračamo zemlji, kar smo jej vzeli s pridelki. V poslednjih 50 letih so se žitni pridelki zeló zmanjšali, skoro za polovico. Jaz sem 77 let star in sem pri plugu izrastel, zato ne govorim zanikerno. Mi smo dozdej premalo živinske klaje sejali in je še dandanes premalo sejemo, — smo zato premalo gnojá pridelali, pa še tega slabega — no! ali se je po vsem tem čuditi, da zavoljo pomanjkanja gnojá z žitom pridelujemo več prazne slame kakor polnega zrnja? Liebig trdi, da nazadnje bo pridelek naš le še sama slama, nič pa zrnja. Kaj tacega je on res že tudi v nekaterih krajih videl.

Priporoča se sicer kmetom, naj globokeje orjejo, da več pridelajo. Prav bilo bi to; al kdor globokeje orje, mora tudi bolje gnojiti, sicer doživi žalostne skušnje.

Priporoča se tudi kmetom umetni gnoj, če gnoja izpod živine nimajo dovolj. Tudi to bilo bi prav, ako